in de eerste plaats de *f* 800 voor het traktement van den predikant te Kootwijk te helpen voldoen.

De zaak ligt zoo.

Naar Gereformeerde kerkenordening moet allereerst *elke kerk zelve* voor haar predikant zorgen. Steeds moet er dus ook te Kootwijk en te Kootwijkerbroek op aangedrongen, dat men daar doe wat men kunne.

Is nu echter een kerk buiten staat, om zelve *geheel* in het traktement van haar leeraar te voorzien, zoo rust de plicht om het ontbrekende aan te vullen in de tweede plaats, altoos naar Gereformeerde kerkenordening, *op de classis*. Hier dus de classis van Harderwijk.

Nu bleek echter, dat ook deze classis geen kans zag, om het ontbrekende aan te vullen, en is hierdoor deze classis achterstallig gebleven in het nakomen van haar verplichtingen. Iets wat voor den predikant te Kootwijk hoogst onaangenaam en op zich zelf ongehoord is. Reeds meer dan een jaar ontving hij *geen* tractement.

Dit inziende, heeft toen de classis van Harderwijk zich tot de gezamenlijke kerken in haar Synode van 1891 gewend, en deze heeft toen besloten, om de classis Harderwijk te berichten, dat zij bereid was om haar deputaten voor de noodlijdende kerken last te geven, uit de inkomende gelden allereerst het ontbrekende voor Kootwijk aan te vullen, nadat de kerk te Kootwijk, en daarna de classis het hare hadden gedaan.

Slechts verbond ze hieraan de voorwaarde, dat door den kerkeraad van Kootwijk geen nieuwe geldelijke verbintenissen zouden worden aangegaan, dan onder goedkeuring van twee deputaten.

Dit nam de classis aan, en de deputaten voor de noodlijdende kerken zijn alzoo thans gehouden en gemachtigd, om onverwijld aan de classis van Harderwijk te vragen staat en opgave van hetgeen door de kerk en de classis gedaan is, en voorts het ontbrekende zonder vertraging aan te vullen.

De zaak is dus thans op den goeden weg en naar de beginselen van het Gereformeerde kerkrecht geregeld.

Kerk en classis weten nu hoe zij te handelen hebben, en deputaten van de noodlijdende kerken zullen ongetwijfeld toonen, hun plicht en roeping te kennen.

KUYPER.

Voor Kootwijk.

Ontvangen door Dr. A. KUYPER van J. v. W. te Putten *f* 10.

Totaal ontvangsten *f* 1784.21½.

Uit de Pers.

In zake de poging om ook van Gereformeerde zijde in de behoefte aan kundige en ervaren ziekenverzorging te voorzien, schrijft Ds. Gispen in de *Bazuin* van de vorige week als volgt:

Zoo als ge ook uit de *Bazuin* vernomen hebt, is te Amsterdam een begin gemaakt met Christelijke Kranken verpleging die, naar we hopen, eenmaal een gemeentelijk karakter zal dragen.

Het is betreurenswaardig, dat de Hervormde broeders, ook in verband met deze zaak, zoo onwelwillend over de vereeniging der Ned. Geref. en Christ. Geref. zich uitlaten. Reeds het feit, dat er nu eene scheuring minder is, moest tot dankbaarheid stemmen. Maar dat het juist 't tegendeel uitwerkt, getuigt niet van groote liefde voor de waarheid noch voor den'naaste. Ook de eenvoudige poging om te trachten in den kring der eigene gemeente, een arbeid der liefde te organiseeren, wordt aan, ik weet niet welke, booze oorsprongen en bedoelingen toegeschreven.

In de *Stemmen voor Waarheid en Vrede*, van deze maand, bespreekt Dr. Bronsveld ook deze poging, op den bekenden onwelwillenden en scherpen toon. Na eerst eenige pijnlijke verschijnselen genoemd te hebben, waarvan de schuld eenig en alleen op het hoofd der Doleerenden wordt gelegd, zegt de kroniekschrijver: »Ds. Gispen is kennelijk zeer ingenomen met het denkbeeld van ziekenverpleegsters, wier *Gereformeerde* gezindheid onverdacht is. Ook de heer Lindeboom van Kampen, verheugt zich in het denkbeeld van een inrichting, waarin Gereformeerde zusters zullen opgeleid worden."

»Nu de Doleerenden en »Afgescheidenen", naar het schijnt, zullen samensmelten, zal het dus niet aan pogingen ontbreken, om met gemeenschappelijke krachten te streven naar de verwezenlijking van der heeren Gispen en Lindebooms wenschen."

»Verdoelen — en heerschen!"

Gij ziet, hoe Dr. Bronsveld de taal der onverzoenlijken blijft spreken, en 't geen door ons gedaan wordt aan Jezuïetische grondbeginselen toeschrijft. En zulke onderstellingen gaan er bij onze landgenooten in als klokspijs. De mogelijkheid, dat ook in deze zaak uit gevoel van roeping en plicht gehandeld wordt, dat, waar anderen ons zoo uitnemend voorgingen, wij ook eindelijk de handen aan den ploeg sloegen, en ook op het gebied der Kranken-verpleging, leer en leven samenvoegen, die mogelijkheid wordt niet eens ondersteld. Wat van de zijde der Gereformeerde belijders geschiedt, is uit zich zelf slecht en verwerpelijk, Jezuïtisch en boos.

Intusschen wordt dit meer duidelijk, dat die felle hartstocht meer de beginselen dan de personen treft. Indien Dr. Bronsveld werkelijk de belijdenis der Gereformeerde kerk van harte toegedaan was, liefhad en beleed, zou hij zoo niet kunnen spreken. Uit de antipathie tegen de Gereformeerde leer, en daaruit voortvloeiende levensbeschouwing, vloeit al die scherpte voort. Hoe meer de Gereformeerde beginselen weder verbreid worden en tot herleving komen, hoe meer de uitlatingen van afkeer ook zullen vernomen worden, maar hoe meer het ook blijken zal, dat zij die verzoenen willen, wat uit zijn aard onverzoenlijk is, en gescheiden willen houden, wat uit zijn aard saambehoort, op kerkelijk en Theologisch gebied naar den modernen, en op staathundig en maatschappelijk gebied naar den liberalen hoek gedreven zullen worden.

En of het nu voor God bestaan kan, gedurende het leven tot het liberalisme te zeggen: Uw volk is mijn volk, en in de stervensure tot de orthodoxie: uw God is mijn God, is eene vraag, die geen mensch beantwoorden kan of mag. Een ieder staat of valt zijn eigen heer.

Zoo zal het bij de uitkomst blijken, dat beginselen sterker zijn dan menschen. Wie op menschen vertrouwt, komt daarom telkens bedrogen uit. Maar daaruit volgt niet, dat we in wantrouwen sterkte moeten zoeken. Onze sterkte is en moet zijn de Heere. En voorts, — wie in zijne oprechtheid wandelt, wandelt zeker, tusschen de klippen van vertrouwen op en wantrouwen van menschen door. Hij tracht zich zelven te kennen, en neemt daardoor in menschenkennis toe. Daardoor leeren wij ook waardeeren, en een ander uitnemender achten dan ons zelven.

Wij hebben, in onze dagen van verzoeking en strijd, op elk gebied zoo groote behoefte aan de gave der onderscheiding, en — der waardeering.

Het punt waarop het hier aankomt is hetzelfde dat wij bezig zijn in onze artikelen over den heer Nierstrasz te betoogen, dat namelijk het overloopen dezer heeren naar de Liberalen en hun felle verwoedheid tegen de Calvinisten *een diepere oorzaak* heeft, en dat wel in hun afwijking van de belijdenis der Waarheid.

Deze heeren zijn niet Geretormeerd meer. Ze hebben het Calvinisme niet lief, maar ze dragen het haat en afkeer toe.

En zeer terecht zegt Ds. Gispen, dat hun haat tegen de Calvinisten niet in afkeer van hun persoon, maar in weerzin tegen *de belijdenis onzer vaderen* zijn wortel heeft.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

ZETTEN. Het was Zondag 8 November voor de gemeente te Zetten een blijde dag. Immers op dien dag smaakte zij het voorrecht, om weder in een eigen kerkgebouw te vergaderen, hetgeen sinds het breken met de synodale organisatie niet het geval was geweest. Wel had het door 's Heeren gunst aan eene plaats van samenkomst niet ontbroken. De directeur van het gymnasium te dezer plaatse, Ds. van Lingen, die de gemeente deze jaren bij den Dienst des Woords en der Sacramenten heeft willen voorgaan, was zoo welwillend een gedeelte van zijn gebouw des Zondags haar ten gebruike af te staan. Toch was het om verschillende redenen wenschelijk, dat de gemeente een eigen kerkgebouw bezat. De Heere heeft daartoe den weg geëffend, en zoo mochten wij Zondag voor de eerste maal in dat kerkje samenkomen Onze geachte consulent, Ds. J. C. van Schelven van Dieren, was daarbij 's ochtends en 's avonds onze voorganger. Des morgens dankte Z.Eerw. in zijn voorgebed den Heere voor zijne genade dat Hij dezer gemeente uit zijne hand dit kerkgebouw had geschonken. Het als zoodanig, als eene gave uit Gods hand te aanvaarden, daartoe wekte Z.Eerw. ons op, in het korte woord van inleiding, dat hij uitsprak, alvorens tot zijne eigenlijke predicatie over te gaan. Hij kwam hier niet om een gebouw in te wijden, maar om het Woord Gods te bedienen. Moge deze plaats van samenkomst — zoo begeerde de spreker van den Heere — slechts kunnen getuigen van vele uren, waarin Gods Woord wordt verklaard en tot het harte der hoorders gebracht; uren van heil en zegen, waarin de Heere rijkelijk met Zijnen Geest werkt in het midden der gemeente. Daarna ging Z.Eerw. over tot de behandeling van den tekst, dien hij voor deze ure gekozen had, en die in Ephese 3 : 12 aldus luidde: »In denwelken (Christus) wij hebben de vrijmoedigheid, en de toegang met vertrouwen, door het geloof aan hem."

Vooral des morgens vulde eene aanzienlijke schare het kerkgebouw, terwijl de EdelAchtbare heer burgemeester, daartoe door den kerkeraad uitgenoodigd, onder de aanwezigen werd opgemerkt.

Het gebouwtje, dat aan ruim 250 personen plaats biedt, wordt algemeen geroemd als lief en doelmatig.

Namens den Kerkeraad,
J. H. SLOTHOUBER, *Scriba.*

Buitenland.

Duitschland. De aanstaande Synode der Pruisische landskerk. Een keizerlijk stuk tegen het »Zuhalterthum".

Weldra zal de Algemeene Pruisische Synode, der Evangelische landskerk, die om de vijf jaren vergadert, samenkomen en dit wel voor de derde maal. Dertig leden dezer Synode worden door den koning van Pruisen als opperste bisschop benoemd; de keizer weer dit maal voor de helft aanhangers der »positive Union" voor één vierde confessioneelen en voor een vierde mannen der middenpartij hiertoe aan. Van de 200 leden behooren er 80 tot de »positive Union", 60 tot de confessioneele en 60 tot de middenpartij.

De voorstellen, die op deze algemeene Synode moeten behandeld worden, zijn nog niet officieel bekend. Zeker is het, dat de kwestie van de agenda en van de verhouding van Kerk en Staat niet op het program van werkzaamheden zullen komen. Over het algemeen schijnt men zich uitsluitend met uitwendige zaken te zullen bezig houden, als pensioncering van predikanten en de verzorging hunner weduwen en weezen. Als praeses wordt Vorst Stolberg genoemd; men meent dat de Keizer hem tot lid der Synode benoemd heeft, opdat hij als voorzitter der Synode zou kunnen optreden. Hetgeen men van de te behandelen zaken verneemt, bevestigt bij ons het denkbeeld, dat men in de Pruisische landskerk al het mogelijke aanwendt om haar een schijn van leven te geven. De staatslieden, die in Duitschland den toon aangeven, zeggen nog altijd, trots alle droeve ervaringen omtrent den verachterden, zedelijken toestand des volks: »Wij hebben genoeg aan één zelfstandige kerk: de Roomsche; wij willen er ons geen tweede op den hals halen."

Geen wonder, dat de »Allgem. Luth. Evang. Kirchenz" er zich over beklaagt dat de Synode zich niet zal bezig houden met de dringende vragen van het kerkelijk leven als daar zijn: Hoe zal de in- en uitwendige zending in het kerkelijk organisme worden opgenomen; hoe zal men een dam opwerpen tegen de strooming, die omverwerping van het Christendom beoogt, gelijk die vooral op vele leerstoelen en universiteiten openbaar wordt; hoe zal de invloed der kerk zich weder op het gebied der weezenverpleging laten gelden; hoe zal men zich verdedigen tegen juridische machtsoverschrijding tegen de bediening van het ambt? enz.

Hoe weinig sympathie wij voor den tegenwoordigen Duitschen keizer gevoelen als wij zijne kerkelijke politiek in aanmerking nemen, toch moeten wij erkennen, dat hij een open oog heeft voor de sociale en zedelijke nooden van zijn volk. Bekend is het, hoe deze machtige gebieder zich geworpen heeft op de sociale quaestie; geen heil verwachtende van eene uitzonderingswet, waarbij de sociaal-democraten in hunne vrijheid als staatsburgers zeer beperkt werden, en de ijzeren hand der politie op hen deed drukken, is deze ook onder zijne regeering afgeschaft, en is het keizers streven om door goede wetten het lot van den vierden stand te verbeteren. Het gevolg van deze politiek is geweest, dat sommige socialistische leiders zich deden kennen als voorstanders van eene geleidelijke sociale hervorming, terwijl anderen vasthielden, dat alleen een gewelddadige ommekeer verbetering voor den arbeidersstand kan aanbrengen — dus verdeeldheid in het kamp der socialisten en versterking van de positie der regeering.

Den 22sten October heeft de keizer opnieuw getoond, dat hij den nood van zijn tijd kent. In een staatsstuk heeft hij zich gewend tot de kringen van zijn volk, die nog op zedelijkheid prijs stellen, om de aandacht te vestigen op het z.g. »Zuhalterthum", of het houden van bijzitten.

De liberale pers in Duitschland kent als geneesmiddel tegen de ontucht niets anders dan de »kazerneering der prostitutie", wij zouden in Nederland dit de »reglementeering der ontucht" noemen. Het houden van bijzitten zou worden tegengegaan, wanneer er onder toezicht van de overheid publieke huizen van ontucht waren. Doch het feit dat er naast tallooze bordeelen in Parijs nog 55,000 z.g. maintinées gevonden worden, bewijst zonneklaar dar de reglementeering der ontucht geen dam opwerpt tegen de overtreding van het zevende gebod, maar die veeleer in de hand werkt. Een Joodsch blad ijverende voor de reglementeering der prostitutie haalt als bewijs aan, dat ook de pausen in de middeneeuwen publieke huizen van ontucht lieten stichten. De liberalistische pers gaat uit van de beschouwing, die ook in de heidenwereld gold, dat hoererij iets onvermijdelijks is, als eten en drinken.

In het Keizerlijke stuk wordt uitgesproken, dat de Keizer in de richting door hem aangeduid, zoo spoedig mogelijk bepaalde voorstellen verwacht, ter bestrijding van het houden van bijzitten. De betrokken ministers zullen dezen wenk wel verstaan.

Uit het stuk zelve kunnen wij reeds opmaken waarvan de keizer verbetering verwacht. Hij wijst welke de houding der advocaten behoort te zijn, in processen die tengevolge van het plegen van ontucht gehouden worden, en noodigt de rechtbanken uit hunne waardigheid te bewaren. Deze vermaningen zijn zeker niet ongegrond als men weet hoe het in een bekend proces onlangs toeging. Ook wil de keizer dat z.g. schandaal-processen met gesloten deuren zullen gevoerd worden. Ook wil de keizer dat er verscherpte wetten gemaakt zullen worden tegen de onzedelijkheid en dat daarbij zal gebroken worden met de valsche »humaniteit."

Natuurlijk kon het keizerlijke stuk niet alles vermelden wat er te doen is, om de ontucht te bestrijden Dat de geringe loonen die aan jonge meisjes te Berlijn en elders uitbetaald worden, haar den verleiders in de armen voeren, dat het samenwonen van menschen van verschillende kunne en ouderdom in ééne kamer, de zedelijkheid ondermijnt; dat het feit dat vele lieden gedwongen zijn om de ruimte van één vertrek nog met anderen te deelen, die niet tot hun gezin behooren, omdat zij anders de huur niet kunnen betalen, de onzedelijkheid in de hand werkt, is van algemeene bekendheid. Verblijdend is het dat de keizer den stoot gegeven heeft tot een actie die van groot nut worden kan voor geheel Duitschland, in 't bijzonder voor Berlijn. Reeds begonnen Fransche schrijvers er op te wijzen dat Duitschland weldra Frankrijk in zedeloosheid zou overtreffen.

Amerika Toestand der Ned. Geref. kerken. *(Vervolg).*

Later aankomende Chr. Gereformeerden gevoelden zich echter in de Nederlandsche Gereformeerde kerk van Amerika niet thuis. Het Engelsch element had er te zeer den boventoon in en men achtte zich onder de synode der Amerikaansche Gereformeerde kerk niet vrij genoeg Een hevige strijd ontbrandde over de vraag of men vrijmetselaars al dan niet tot leden der kerk zou aannemen. Het einde daarvan was dat in 1856 eene afscheiding plaats had, waardoor de Holl. Christelijk Gereformeerde kerk werd gesticht; die vroeger den naam droeg van »de Ware Hollandsche Gereformeerde kerk". Niet alle Christelijk Gereformeerden die uit Nederland naar Amerika waren overgekomen, vonden deze scheiding door het Woord Gods gewettigd, en bleven bij »de Gereformeerde kerk van Amerika". Dat hierdoor broeders van hetzelfde huis tegen elkander verdeeld werden, is licht te begrijpen.

Toch bleek de Hollandsche Christelijk Gereformeerde kerk levenskracht te bezitten. In 1881 telde zij nog slechts 40 gemeenten met ruim 20 leeraars; in 1889 had zij 76 kerken met 44 leeraars en ruim 28,000 zielen. De *Reformed Church in Amerika* is minstens twaalfmaal sterker in leden en leeraars, dan de van haar gescheidene *Dutch Chr. Ref. Church.* De Chr. Gereformeerden, al is hun ledental niet groot, hebben toch te Grand-Rapids eene theologische school voor hunne aankomende predikanten.

Men heeft behalve deze Hollandsche Chr. Geref. kerk nog eene »Ware Ned. Gereformeerde kerk" in 1822 gesticht", die in 1889 slechts 481 lidmaten, 2000 zielen, 7 leeraars en 13 kerken telde; deze is hoofdzakelijk eene Zendingskerk.

In 1882 hebben zich bovendien een 6 a 7 gemeenten van de Hollandsche Christelijk Gereformeerde kerk afgescheiden. Maar deze twee kleine groepen kerken leggen bij de beschouwing van de Gereformeerde kerk in Amerika gewicht in de schaal.

Er is echter nog eene derde Gereformeerde kerk in de Vereenigde Staten, bekend onder den naam van »*The Reformed Church in the United States*", voornamelijk gevormd door Gereformeerden, die uit West-Duitschland en uit Zwitserland naar Amerika togen. Deze kerk erkent officieel den Heidelberger Catechismus als formulier van eenigheid Waarom ook niet de Nederlandsche geloofsbelijdenis en de Dordsche leerregels? Wij denken, wijl die belijdenisschriften den emigranten uit Duitschland en Zwitserland te belijnd zijn toegeschenen, terwijl Comrie omtrent den Heidelberger leert, dat deze aldus is opgesteld om met handhaving der waarheid de Lutherschen zoo min mogelijk te ergeren, vermits er hoop was, dat men de onderlinge verschillen door een verdrag zou kunnen afdoen en men ook zooveel mogelijk zou kunnen deelen in den Religie-vrede, waarin alleen die welke de Augsburgsche confessie beleden, begrepen waren.

Opmerkelijk is het dat »de Duitsche Gereformeerde bond" ook enkel den Heidelberger Catechismus tot grondslag van vereeniging heeft aangenomen, met het kennelijk doel om onderscheidene richtingen in de Gereformeerde kerk, die nog op den Gereformeerden eernaam prijs stellen, in den bond te kunnen opnemen. Had men bijv. de Dordsche leerregels ook als grondslag der vereeniging aangenomen, wij gelooven niet, dat Prof. Ebrard zich bij haar had aangesloten.

Wat daarvan zij, de Duitsche Gereformeerde kerk, gelijk men haar gewoonlijk noemt, is als Gereformeerde kerk haast niet meer herkenbaar. Er deden zich methodistische invloeden gelden, er kwamen verschillende groepen en richtingen, die elkander het terrein betwistten, en zoo heeft men haar kunnen vergelijken met het Ned. Hervormd kerkgenootschap in ons vaderland.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

Beelden en gelijkenissen.

De hoofdzaak waarop iemand, die een beeld of een vergelijking gebruikt te letten heeft, is wel dat hij geen valsche of onjuiste, maar echte, ware gebruikt.

Schijnbaar is dat heel gemakkelijk, in werkelijkheid echter niet.

Een beeld is een voorstelling van dit of dat, en nu moet het natuurlijk altijd zoo zijn, dat het niet iets onmogelijks poogt voor te stellen, want dan is het eenvoudig geen beeld meer.

We zullen nu eenige uitdrukkingen opschrijven en dan zien of zij aan de eischen voldoen:

1. Dit boek is een rijke bron, waaruit de onderzoeker schatten opdelft.

2. Als de zaden des hoogmoeds in ons hart oprijzen, moeten we hen bestrijden.

3. Hij nam moedig tegen een zee van rampen de wapenen op.

4. Deze onderneming heeft schoone vruchten afgeworpen.

5. 't Was ontzaglijk aardig dat bij te wonen.

Dat zijn nu volzinnen zooals men telkens hoort of leest. Zijn die goed?

In nr. 1 wordt een boek vergeleken bij een bron; dat gaat goed. Maar nu moet men uit deze bron gaan *delven*. Dat nu deugt niet. Het beeld is valsch. Uit een bron moet men . . . ?

Nr. 2 spreekt van zaden die *oprijzen*; iets wat onmogelijk is; 't moet zijn *opschieten*. Die zaden moet men dan bestrijden. Maar men vecht niet met kwaad zaad: men *roeit* het *uit*.

Even verkeerd is nr. 3. Als de wilde golven op mij aankomen, kan mijn schip wel beproeven die te klieven: maar al neem ik sabel en geweer op tegen de zee, het zal niet baten. Het is zelfs belachelijk als men zich iemand voorstelt, die een zwaard zou grijpen tegen de baren. Dat wist koning Knoet van Denemarken al en die is reeds vele eeuwen dood.

No. 4 lijkt goed en is het toch niet. Er wordt hier bedoeld dat de zaak veel goeds heeft opgeleverd, voordeel gegeven. Maar elke landman weet dat het wel goed is als de boom vruchten *draagt*, maar niet als hij ze *afwerpt*. Denkt maar eens aan hetgeen de Bijbel zegt van den vijgenboom die onrijpe vijgen afwerpt.

En eindelijk nr. 5, dat we genomen hebben, al is 't geen beeld om te waarschuwen tegen een fout die tegenwoordig (ook in de briefjes die we krijgen) voorkomt. »Ontzaglijk" is wat eerbied met zekere vrees inboezemt. Hoe komt dat nu bij »aardig" te pas? Even dwaas is b. v. »ijselijk mooi." Want het zegt dat het zoo mooi is dat men. . . . er van ijst!

We zien dus wel, dat al deze uitdrukkingen niet deugen; ze lijken wel goed, maar wie nadenkt zal ze niet gebruiken. Als ieder die spreekt of schrijft eerst *dacht*, zou men trouwens zooveel van die gebreken niet vinden.

Stellen we nu tegenover die verkeerde uitdrukkingen er 5 andere:

1. De kinderen Israëls zullen zijn als de sterren des hemels en als het zand aan den oever der zee.

2. De Heere is mijn steenrots en mijn burg, mijn hoog vertrek.

3. De volkeren zijn (bij den Heere God) geacht als een stofje aan den weegschaal.

4. Elk rechtvaardige is moedig als een jonge leeuw.

5. Kolen vuurs op het hoofd zijns vijands hoopen.

Zie, als we deze uitdrukkingen die, wat de hoofdzaak betreft, in het Woord des Heeren voorkomen, even indenken, dan zien we dat ze juiste en duidelijke beelden bevatten. En dat is het waar 't op aankomt.

— —

Voorzichtig.

De Heere Jezus heeft tot de zijnen gezegd, dat zij oprecht moeten zijn als de duiven, maar ook voorzichtig als de slangen.

Dit laatste wordt wel eens niet begrepen, want, zoo zegt men, een slang is toch een naar, valsch en schadelijk beest. Maar men vergeet, dat de Heere hier alleen de *voorzichtigheid*, dus een deugd van de slang, ons tot voorbeeld stelt en niet haar boosheid.

Wat de Heere er mee bedoelde leert de geschiedenis van een dominee, welke ik u wil vertellen. Hij heette Rowland Hill en was een der grootste en beste leeraars nu 50 jaar geleden.

Ds. Hill dan werd eens verzocht te prediken op een plaats, waar hij heftigen tegenstand verwachtte. Zelfs was bekend, dat een vermaarde vuistvechter was gehuurd geworden om hem aan te vallen! Desniettemin besloot hij er te gaan prediken, doch dacht na hoe hij zijn tegenstander zou ontwapenen.

Na den kansel bestegen te hebben, zag hij de vergadering eens over, en bemerkte al spoedig den vuistvechter, dien hij eens goed opnam. Hij wenkte hem nu tot zich, en verzocht, of hij niet zoo goed zou willen zijn, om plaats te komen nemen op de trappen van den predikstoel.

»Ik ben hier gekomen," zoo vervolgde hij, »met het doel om voor deze menschen te prediken, in de hoop hun goed te zullen doen; maar men heeft gedreigd, mij te zullen hinderen. Nu is mij ter oore gekomen, dat gij zeer sterk zijt en behendig in zelfverdediging; en als ik u zoo aanzie, dan geloof ik dat ook. Daarom wensch ik mij in uw handen te stellen, en op uw bescherming te mogen rekenen. En nadat de godsdienstoefening is afgeloopen, zal het mij een eer zijn, zoo gij in mijn rijtuig met mij naar huis gaat en het middagmaal bij mij gebruikt!"

De man scheen de volle kracht van het compliment te gevoelen, Althans zijn vijandschap was ineens geweken; hij verklaarde den prediker gaarne te willen verdedigen in geval zich iets voor mocht doen, en hij hield woord ook. Gelukkig echter gebeurde er niets. Na den dienst vergezelde hij Ds. Hill naar diens huis, at er en beroemde zich later altijd over de eer, hem door den predikant aangedaan.

Zie dat was voorzichtig gehandeld, en dat is 't wat de Heere ons gebiedt te doen.

HOOGENBIRK.

Ingezonden Stukken.

(*Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.*)

School te Kootwijk.

Het besluit van den Raad der gemeente Barneveld tot opheffing van de openbare school te Kootwijk, is, door de Gedeputeerde Staten van Gelderland, goedgekeurd en zoo is dan nu het kleine Kootwijk de eerste gemeente op de Veluwe waar het openbaar voor het Christelijk onderwijs plaats maken moest.

Tot op heden stond het lokaal van de openbare school ledig en was de Christelijke school in een van de vertrekken van het meestershuis gevestigd.

De vereeniging tot stichting en ondersteuning van scholen voor Gereformeerd onderwijs, besloot het meestershuis met tuin, schoollokaal en meublement van den Raad der gemeente te huren voor den tijd van vijf jaren, zoodat de Christelijke school nu weldra in dat perceel zal worden overgebracht.

Het bestuur acht het gewenscht de aandacht van de vrienden van Gereformeerd onderwijs, en in het bizonder van hen die de scholen te Kootwijk en te Kootwijkerbroek krachtig steunen, op deze zaak te vestigen.

God heeft de arbeid, in Zijnen naam en kracht begonnen, wenschelijk gezegend, daarom God alleen de eer.

Kootwijks Christelijke school mocht de openbare geheel verdringen en te Kootwijkerbroek bloeit het Christelijk onderwijs, telt de school ruim 120 leerlingen, terwijl daarentegen het getal van de openbare school te Stroe op geveer 20 is gedaald.

Met vrijmoedigheid wendt het bestuur zich tot de vrienden van Gereformeerd onderwijs in Nederland met het dringend verzoek toch krachtig deze arbeid te willen steunen.

Nu de openbare school is opgeheven, zijn de uitgaven aanmerkelijk hooger, want de Chr. school te Kootwijk dient nu geheel te voldoen aan de door de wet gestelde eisch en daarenboven is, de door den Raad der gemeente gevraagde huur, ofschoon billijk, toch ver boven het tot hiertoe voor het woonhuis alleen, gevorderde.

De in de *Heraut*, onder de rubriek Kootwijk, verantwoorde gelden zijn niet alleen van deze school, maar voor beide scholen en wel in hoofdzaak voor de school te Kootwijkerbroek bestemd.

Er is veel, zeer veel voor deze scholen noodig en daarom moeten wij de vrienden bij vernieuwing op de vele behoeften wijzen met de bede dat de Heere veler hart neige tot deze zaak,

Het bestuur der scholen met den Bijbel te Kootwijk,

Ds. J. H. HOUTZAGERS, *Voorzitter.*

R. VAN BUURIK, *Secretaris.*

Kootwijk, 16 Nov. '91.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

DRIETALLEN: Wageningen, D. Bakker te Apeldoorn, C. W. B. Ploos van Amstel te Gerkesklooster en F. W. Sluijter te Heeg. — Harlingen, J. Hania Pzn. te Oosterbierum, S. Sleeswijk Visser te Rijsoord en J. J. Westerbeek van Eerten B. Izn. te Mijdrecht.

TWEETALLEN: Steenwijk, P. N. Kruiswijk te Hoogeveen en C. W. E. Ploos van Amstel te Gerkesklooster. — Broek op Langedijk, D. Tom, cand. aan de V. U. en J. Brouwer te Naaldwijk. — Schoonrewoerd, A. Schouten te Charlois en J. D. van der Velde, te Maasland. — Leerdam, C. de Gooijer te Nunspeet en L. Spoel te Kampen.

BEROEPEN: Schoonrewoerd A. Schouten te Charlois. — Middelburg, C. W. J. van Lummel te Delft. — Harlingen, J. I. Westerbeek van Eerten te Mijdrecht. — Broek op Langedijk, D. Tom, cand. aan de V. U. — Wijchel (Fr.), J. v. d. Vlies te Duurswoude. — Capelle aan den IJsel, A. Mulder te Bolnes.

BEDANKT: Schoonhoven en Willige Langerak (geconb.), G. J. Barger te Driebergen. — Meppel, W. F. A. Winckel te Ondewater. — Heinenoord, J. W. Gunst te Brouwershaven. — Montfoort C. de Gooijer te Nunspeet. — Nieuw Helvoet, C. W. J. van Lummel te Delft.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

DRIETAL: Zierikzee, A. Bruining te Grootebroek, A. T. Kamp A.Wz. te Heerenveen en J. A. Schultz te Geertruidenberg.

BEROEPEN: Wirdum (bij Leeuwarden), W. Bosch te Andijk. — Goes, Js. van der Linden te 's Hertogenbosch. — Schiedam, S. T. Goslinga te Bolsward. — Ferwerd, J. van der Kouwe, te Stedum.

BEDANKT: Loppersum, J. W. Gunst te Brouwershaven. — Scheemda, L. Stroever te Bunde.

Synodale Genootschapskerk.

BEROEPEN: Oosterzee en Echten, G. F. Haspels te Colmschate. — Kolhorn, J. de Jong, laatst pred. in Ned. O. Indië. — Neunen, J. J. N. de Groot te Zeddam. — Hensbroek, J. de Jong, eervol ontslagen pred. in Ned. O.-Indië. — Sliedrecht P. Knuttel D.Pz. te Zaandijk. — Kockengen, W. Willems te

E Voto Dordraceno.

De inteekening op E VOTO DORDRACENO (de volledige toelichting op den Heidelbergschen Catechismus) door Dr. A. KUYPER, als premie voor de abonnenten van de *Heraut*, blijft opengesteld op de voorwaarden vermeld in het No. van 14 Juni j.l. en herhaald in de volgende nummers.

Iedere inteekenaar heeft het recht een of twee exemplaren tot den halven handelsprijs, dus voor *f* 12 per exemplaar, te bestellen. Het eerste deel wordt D. V. in Augustus 1892 aan de inteekenaren verzonden.

De Administrateur
J. A. WORMSER.

Amsterdam, Juli 1891.